

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

AVIZE

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 453-a SESIUNE PLENARĂ DIN 13 ȘI 14 MAI 2009

Avizul Comitetului Economic și Social European privind cercetarea și dezvoltarea: un sprijin pentru competitivitate

(aviz exploratoriu)

(2009/C 277/01)

Raportor: **dna DARMANIN**

La 27 iunie 2008, Președinția cehă a solicitat Comitetului Economic și Social European elaborarea unui aviz exploratoriu cu privire la tema

Cercetarea și dezvoltarea: un sprijin pentru competitivitate (aviz exploratoriu).

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 24 aprilie 2009. Raportor: dna DARMANIN.

În cea de a 453-a sesiune plenară, care a avut loc la 13 și 14 mai 2009 (ședința din 14 mai 2009), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz în unanimitate.

1. Concluzii și recomandări

1.1. CESE solicită o redefinire a conceptului de competitivitate, susținând că, pe termen lung, competitivitatea nu mai poate fi calculată în funcție de PIB ca unic indicator, ci în funcție de o perspectivă mai largă, care include factorii de durabilitate din domeniile social, economic și de mediu. CESE consideră că, în climatul economic actual, este necesar să ne concentrăm asupra unei competitivități durabile pentru viitor.

1.2. CESE identifică inovarea drept o parte esențială a competitivității durabile, bazându-se pe argumentul că durabilitatea reprezintă un proces și o măsură în curs de evoluție și, ca atare, inovarea este elementul care impulsionează acest proces. Totodată, cercetarea și dezvoltarea reprezintă un aspect foarte important al procesului de inovare.

1.3. CESE identifică în prezentul aviz mai mulți factori inhibitori ai abordării din punctul de vedere al cercetării și inovării. Depășirea acestor factori presupune o viziune pe termen lung și o

investiție în viitor. Ca atare, CESE recomandă să se ia următoarele inițiative, pentru minimizarea efectului acestor factori inhibitori:

- Armonizarea programelor și posibilităților de inovare în cadrul Uniunii Europene. În prezent, în UE există o gamă largă de posibilități care să motiveze inovarea, însă acestea sunt adesea fragmentate și nu beneficiază în mod vizibil de coordonare. De aceea, CESE consideră că, în cadrul Comisiei și al altor organisme care gestionează programe de stimulare a inovării, ar trebui să se depună eforturi mai intense pentru abordarea coordonată a acestora.
- Reducerea excesului de informație și asigurarea unui mod mai simplu și mai coerent de acces la informația privind posibilitățile și detaliile din domeniul inovării și cercetării. CESE ia notă de faptul că au existat eforturi de a reduce excesul de informație fragmentată, însă acestea trebuie continuate. Mai ales în scopul informării IMM-urilor, datele trebuie să fie la obiect, simple, eficiente și coordonate.

- Investiții suplimentare în sistemele de educație, prin consolidarea programelor de tip Erasmus și Comenius, prin care studenții au acces la educație în afara țării lor de origine. CESE consideră că etapa fundamentală la care se poate realiza o schimbare definitivă o reprezintă educația primară și secundară, ca atare șanse de genul programelor menționate mai sus reprezintă o fază importantă în formarea studenților.
- Includerea antreprenoriatului ca parte integrantă a programei de învățământ. Spiritul antreprenorial este important atât în câmpul cercetării, cât și în industrie; ca atare, acest mod de a vedea lumea poate fi stimulat prin punerea accentului, în mod insistent, în sistemul de învățământ, asupra dezvoltării spiritului antreprenorial.
- Îmbunătățirea șanselor de supraviețuire economică pentru tinerii întreprinzători angajați în elaborarea de noi procese sau produse cu un înalt standard tehnologic.
- Stabilirea condițiilor de angajare a tinerilor cercetători nu numai la un nivel demn, ci și la un nivel care să atragă cei mai buni oameni către această profesie. CESE recunoaște faptul că există diferențe în ceea ce privește condițiile oferite profesioniștilor din domeniul cercetării în diverse state membre, dar subliniază că ar trebui să fie depus un efort concertat paneuropean pentru rezolvarea acestei chestiuni.
- Angajarea tuturor statelor membre ca actori importanți în procesul de inovare, și nu numai a actorilor cu experiență în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării, lucru care va fi în beneficiul potențialului UE 27.
- Consolidarea structurilor în care se face schimb constant de experiență între mediul academic și cel industrial.

1.4. CESE recunoaște că cercetarea și inovarea nu cad exclusiv în răspunderea universităților și a departamentelor speciale din întreprinderi, ci reprezintă o chestiune care privește pe toată lumea. Angajații fiecărei întreprinderi reprezintă o resursă uriașă; conceptul de inovare generată de angajați trebuie dezvoltat mai în detaliu. Acest concept trebuie luat în calcul în colaborarea la locul de muncă, în problema învățării pe tot parcursul vieții și în lucrările comitetelor de întreprindere.

1.5. CESE consideră că noua Agendă de la Lisabona de după 2010 ar trebui să conțină nu numai un obiectiv pentru investițiile statelor membre în cercetare, dezvoltare și inovare, ci și un obiectiv pentru cheltuielile din PIB destinate educației, care, în opinia CESE, reprezintă un puternic catalizator pentru inovare. Așadar, Comitetul recomandă ca în noua Agendă de la Lisabona de după 2010 să se includă următoarele obiective:

- 7 % din PIB pentru educație, de la învățământul primar la cel superior;
- 1 % din PIB pentru cercetare și inovare în sectorul public;
- 2 % din PIB pentru investițiile în cercetare și dezvoltare din sectorul privat.

1.6. CESE afirmă, de asemenea, că statele și întreprinderile cu un nivel înalt de producție durabilă, cu noi tehnologii și o producție

solide, bazate pe un grad ridicat de eficiență ecologică, vor fi în viitor cele mai competitive. CESE recomandă introducerea de către UE a eficienței ecologice ca factor de prim-plan în cadrul politicilor educaționale, de cercetare și inovare, al politicilor industriale, al celor privind transporturile, energia și clima, precum și al politicilor sociale și de ocupare a forței de muncă, susținând o cooperare intensă și consolidată între diferitele domenii politice.

1.7. În contextul actualei crize financiare și economice, Comitetul întrevede un serios pericol: multe întreprinderi se pot vedea constrânse să-și reducă și activitățile de cercetare-dezvoltare, reacționând în acest sens prin oprirea angajărilor, ceea ce i-ar condamna la șomaj pe absolvenții universităților și institutelor politehnice. De aceea, Comitetul cere Comisiei și statelor membre ca, tocmai în această gravă situație de criză, să contracareze șomajul care îi amenință pe tinerii oameni de știință și pe ingineri, printr-o politică de angajare anticiclică în cadrul institutelor de cercetare finanțate de stat, stimulând astfel în continuare motivația pentru studiile tehnice și științele exacte.

2. Competitivitatea

2.1. În opinia CESE, este esențial să se relanseze competitivitatea UE, ceea ce presupune anumite alegeri și o creștere substanțială a resurselor, precum și implicarea deplină a tuturor structurilor și cunoștințelor științifice și tehnice din Comunitate. Numai printr-o sinergie eficientă între o politică de inovare relansată recent și o gamă de politici comunitare poate Uniunea Europeană să revină în frunte și să pună bazele unui nou model de dezvoltare, bazat pe creșterea propriilor sale capacități de export în raport cu țările în curs de dezvoltare care pot conta pe mână de lucru ieftină.

2.2. CESE are convingerea că noțiunea de competitivitate în Europa ar trebui să aibă un obiectiv mai larg, care să meargă dincolo de unitatea de măsură a PIB-ului statelor membre. De aceea, este necesară trecerea la o abordare holistică a competitivității, cu accentul pe competitivitatea durabilă. Există diferite măsuri care ar putea fi utilizate drept instrumente pentru realizarea acestui tip de competitivitate. Documentul de referință al Proiectului Paradiso (întocmit de Clubul de la Roma) sugerează, de altfel, mai multe asemenea măsuri. CESE subliniază că trebuie adoptată o nouă măsură, care să ia în considerare instrumentele existente. Această nouă măsură ar trebui să aibă în vedere conceptele de aplicație socială durabilă, de scenariu economic durabil și de durabilitate pentru planetă.

2.3. Având în vedere recesiunea din țările industrializate și perspectivele cenușii pentru economia UE, Comitetul intenționează să contribuie la găsirea răspunsurilor necesare pentru a depăși această criză. Din acest motiv, CESE salută propunerea Președinției cehe de a pregăti un aviz exploratoriu pe tema „Cercetarea și dezvoltarea: un sprijin pentru competitivitate”.

2.4. Comitetul are convingerea că, dintr-o etapă negativă precum cea pe care o trăim în prezent, nu vor ieși învingătoare și nu se vor redresa rapid decât acele întreprinderi care se vor dovedi capabile de competitivitate pe piețele produselor tradiționale de înaltă calitate și pe piețele înaltelor tehnologii. Singura modalitate de a proteja viitorul este un angajament mai ferm în direcția cercetării și inovării. Este evident că cei care au investit în cercetare în trecut dețin în prezent structurile și resursele umane adecvate și au astfel o șansă mai ridicată de a depăși criza mai rapid și cu mai mult succes decât cei care au neglijat acest angajament.

3. Cercetarea, dezvoltarea și inovarea

3.1. CESE recunoaște cercetarea și dezvoltarea ca motoare ale inovării. Este nevoie de atenție pentru inovarea industrială în această perioadă deosebit de dificilă prin care trece Europa. Pentru a reacționa la scăderea economică și la recesiunea crescândă, CESE consideră că este esențială impulsivitatea unui proces de inovare care să genereze progresul către un „factor de competitivitate real”, bazat pe câțiva piloni esențiali care pot relansa efectiv sistemul industrial european, utilizând în mod activ avantajele oferite de piața internă extinsă. Acești piloni sunt:

- cercetarea, inovarea și antreprenoriatul,
- sprijinul pentru investiții și
- un angajament ferm și reînnoit în direcția formării profesionale.

3.2. Pare clar în prezent că în cadrul UE au fost deja depuse eforturi uriașe în domeniul cercetării și inovării. Cu toate acestea, este necesar să se continue investițiile, dacă se iau în considerare necesitățile generate de dimensiunile crizei. CESE ar dori să constate eforturi mai susținute de comercializare a rezultatelor inovatoare obținute prin programele de cercetare. Totodată, CESE se exprimă în favoarea unei mai mari transparențe în procesul de alocare a fondurilor și în procesul de evaluare.

3.3. În același timp, Planul european de redresare economică al Comisiei Europene oferă noi stimulente pentru inovare. Acest fapt este ilustrat de alocarea de fonduri, în viitor, pentru inițiativa „automobile ecologice”, inițiativa „eficiența energetică a clădirilor” și inițiativa „fabrici ale viitorului”. Toate aceste inițiative sunt destinate stimulării mai intense a cercetării în aceste trei domenii, care au fost afectate de criza economică.

3.3.1. Europa a investit sume substanțiale în structurile care promovează cercetarea și dezvoltarea tehnologică (CDT), fapt evidențiat de numărul de structuri și programe existente în cadrul diferitelor sisteme centrale, naționale și regionale.

4. Triunghiul cunoașterii

4.1. Este evident că, pentru aplicarea eficientă a inovării și a CDT în industrie, cele trei componente ale triunghiului cunoașterii trebuie să fie implicate efectiv în întregul proces.

4.2. Conform opiniei Comitetului, un obiectiv fundamental îl va reprezenta atingerea unui înalt nivel de cooperare între structurile de cercetare publice și private, studiile universitare și sectorul industrial, situație care pare de maximă importanță pentru crearea unui cerc virtuos pentru competitivitatea europeană.

4.3. A fost elaborat de curând un aviz special pe aceste teme, intitulat „Cooperarea și transferul de cunoștințe între organizații de cercetare, industrie și IMM-uri - o condiție prealabilă importantă pentru inovare” (INT/448). Obiectivul acestui aviz este acela de a efectua o analiză de detaliu a fazei actuale, în ceea ce privește rezultatele obținute și perspectivele, atrăgând atenția asupra obstacolelor care trebuie depășite printr-un transfer rapid și eficient de cunoștințe între două lumi care au fost la prea mare distanță una de cealaltă și nu au comunicat vreme prea îndelungată.

4.4. În acest cadru de cooperare între lumea științifică și sectorul industrial, CESE a sprijinit și salutat înființarea de consorții de cercetare cu finanțare publică și privată, cum ar fi sistemul propus în recente inițiative tehnologice comune (ITC), privite cu interes de Comitet, care a solicitat implementarea imediată a acestuia și aplicarea lui pe scară largă ⁽¹⁾. Comitetul a argumentat în favoarea extinderii acestor inițiative la alte sectoare, având în vedere că acestea nu numai că definesc de la bun început parteneriatele public-privat și alocarea de resurse în părți egale, ci și oferă structurilor universitare, centrelor de cercetare publice și private și organelor științifice reprezentative posibilitatea de a deveni membri ai acestor întreprinderi.

4.5. În acest sens, CESE ar dori să-și repete apelul urgent, enunțat într-un aviz precedent (INT/335), în direcția conceperii unui instrument pentru coordonarea activă și consolidarea relațiilor dintre mediul academic și cel de afaceri, instrument care a fost deja identificat drept Institutul european de inovare și tehnologie (EIT). Comitetul consideră urgentă aducerea acestui institut în stare de funcționare deplină, prin punerea la dispoziția acestuia a resurselor financiare și umane necesare.

4.6. CESE consideră vital rolul mai sus menționat al coordonării comunitare în domeniul tehnologiei, prin colaborare efectivă și prin asigurarea unei interfețe între universități și industrie. Acesta este factorul decisiv pentru elaborarea celui tip de produse și procese inovatoare care sunt esențiale pentru competitivitatea sistemului industrial al UE.

5. Factorii inhibitori ai unui avânt veritabil al cercetării și dezvoltării pentru inovare

5.1. Pentru a obține o imagine mai clară a poziției actuale a Europei în cadrul sferei inovării, este nevoie să analizăm care sunt factorii care inhibă în prezent stimularea inovării.

5.2. CESE identifică o gamă de asemenea factori inhibitori; în termeni tradiționali, ei pot fi descriși după cum urmează:

- instituțiile de învățământ stimulează tot mai puțin tinerii să se angajeze în cariere de cercetare;

⁽¹⁾ JO C 204 din 9.8.2008, p. 19; JO C 44 din 16.2.2008, p. 11; JO C 44/15 din 16.2.2008; JO C 44 din 16.2.2008, p. 19; JO C 44 din 16.2.2008, p. 22.

- condițiile în care trebuie să lucreze tinerii cercetători sunt jalnice în comparație cu cele ale confracților lor din state precum SUA și în comparație cu alte profesii, ceea ce îi descurajează pe tinerii cercetători de calitate de la urmarea acestei cariere;
- instituțiile de cercetare nu sunt îndeajuns în contact cu cerințele economice ale sectorului industrial;
- sectorul industrial nu preia posibilitățile de inovare identificate de instituțiile de cercetare.

5.3. La un nivel mai profund, CESE identifică anumiți factori inhibitori suplimentari:

- spiritul întreprinzător nu reprezintă o înclinație stimulată și formată suficient în cadrul culturii europene, începând cu școlile din Europa; ca urmare, atât sprijinul pentru tinerii întreprinzători, cât și condițiile economice și șansele tinerelor întreprinderi de înaltă tehnologie de a supraviețui primilor 5 ani sunt reduse, ceea ce nu conferă un stimul suficient;
- cultura academică este posibil să nu fie orientată către tipul de cercetare care încurajează competitivitatea;
- este posibil ca cultura industrială să nu fie orientată către explorarea schimbării și a proactivității;
- se constată o implicare mai redusă în programe de inovare și în cercetare și dezvoltare în cazul mai multor state membre UE, printre care mai ales cele 12 noi state membre.

6. Un factor esențial pentru inovare și competitivitate: formarea profesională

6.1. Disponibilitatea unor resurse umane de înaltă calificare profesională și care să aibă posibilitatea accesului la o formare cel puțin echivalentă cu cele mai înalte standarde internaționale reprezintă condiții necesare pentru transpunerea programelor și priorităților definite la nivel comunitar într-un înalt grad de competitivitate.

6.2. Capitalul uman est, într-adevăr, resursa cea mai importantă pentru cercetare și dezvoltare. Încă de la înființare, Uniunea Europeană a recunoscut întotdeauna nevoia de a include educația și cultura în procesul de integrare europeană. Articolul 127 din Tratatul de la Roma (articolul 150 TCE) prevede: „Comunitatea pune în aplicare o politică de formare profesională care sprijină și completează acțiunile statelor membre, respectând pe deplin responsabilitatea statelor membre față de conținutul și organizarea formării profesionale”.

6.3. Până în anii '80 au existat multe declarații de intenție, dar au fost întreprinse puține acțiuni privind formarea profesională. Această tendință s-a modificat odată cu înființarea Eurydice, rețeaua oficială pentru colectarea, monitorizarea și difuzarea de informații privind sistemele și politicile de educație din Europa. În 1985, a fost identificat un temei juridic pentru politica educațională, prin interpretarea termenului de „formare profesională” în mod foarte larg, astfel încât conceptul să acopere toate formele de școlarizare care au ca scop pregătirea pentru o profesie, o meserie sau o ocupație, incluzând astfel învățământul superior.

6.4. Acesta a fost momentul începând cu care atenția față de formare a devenit o chestiune prioritară pentru politicile comunitare și s-a materializat în primele programe ale CE (COMETT, ERASMUS, LINGUA pentru învățământul superior și PETRA, EUROTECNET și FORCE pentru formarea profesională).

6.5. Pentru a ilustra impactul acestor programe asupra rolului formării la nivel comunitar, este suficient să privim programul ERASMUS care, în pofida unor obstacole inițiale ale anumitor state membre, a permis, pe o perioadă de peste 20 de ani, unui număr de aproape 1 500 000 de tineri și 250 000 de profesori să petreacă o perioadă studiind sau predând la o universitate dintr-o altă țară, ceea ce a avut un impact pozitiv asupra înaintării întregului proces de integrare europeană.

6.6. În urma unei lungi perioade în care s-au făcut propuneri privitoare la toate nivelurile de învățământ, de la școli primare până la universități, sub egida Strategiei de la Lisabona, în luna martie 2000, Consiliul European a stabilit pentru UE obiectivul strategic de a deveni „cea mai competitivă și mai dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume”, fapt urmat în 2002 de Consiliul European de la Barcelona, care a reafirmat acest rol important și și-a stabilit obiectivul de a transforma sistemele de învățământ și de formare din Europa „într-un punct de referință în materie de calitate pe plan mondial până în 2010”.

6.7. CESE recunoaște faptul că o carieră în cercetare nu poate fi urmată decât de tinerii foarte talentați, deci acești tineri trebuie să fie atrași către această profesiune. Cercetătorii, universitățile și societatea, în general, au investit în dobândirea și dezvoltarea de cunoștințe specializate. De aceea este esențial ca politica nu doar să ducă la obținerea de rezultate maxime din această investiție, ci și să se asigure că investiția nu este în zadar. Mai mult decât atât, este absolut necesară planificarea pe termen lung pentru finanțarea instituțiilor de cercetare. Aceste stimulente au fost deja prezentate în alt aviz al CESE ⁽²⁾.

7. Din perspectiva IMM-urilor

7.1. La nivelul IMM-urilor se manifestă alți factori inhibitori, iar CESE consideră că principalul factor este faptul că IMM-urile nu dispun de suficiente resurse pentru a investi în cercetare și pentru a exploata ideile inovatoare și posibilitățile de cercetare. Există diferite tipuri de posibilități, însă abundența informațiilor și a șanselor reprezintă în sine un inhibitor suplimentar, deoarece îndepărtează persoanele interesate.

7.2. CESE reiterează totuși importanța creării unui context favorabil participării directe a IMM-urilor la inițiativele comunitare de cercetare și inovare, așa cum s-a prevăzut în cadrul acțiunilor programului „Capacități” din cel de-al 7-lea Program-cadru, date fiind numărul important al acestora și marea lor relevanță în ceea ce privește crearea de noi locuri de muncă.

(2) JO C 110 din 30.4.2004, p. 3

7.3. Participarea IMM-urilor este adesea îngreunată de absența unor proceduri adaptate la dimensiunile acestora, factor care, alături de capitalul de risc necesar în faza de pornire, constituie motivele principale ale dificultății pe care o întâmpină acestea în a participa. Într-adevăr, în timp ce marile întreprinderi dispun de birouri special concepute și de toate informațiile necesare pentru a depune solicitări de finanțare a anumitor programe, micile întreprinderi adesea se hotărăsc să nu prezinte astfel de solicitări din cauza formalităților birocratice excesive, fie în cursul pregătirii solicitării, fie în pregătirea contractelor și în gestionarea administrativă ulterioară.

7.4. Toate acestea fac problematică atingerea unui obiectiv strategic stabilit în toate avizele CESE din proprie inițiativă cu privire la rolul participativ al IMM-urilor, care dețin un enorm potențial de inovare. CESE solicită încă o dată simplificarea normelor necesare pentru această participare a IMM-urilor care dispun de un potențial creativ semnificativ și care constituie o prezență fundamentală prin proximitatea lor față de așteptările și față de cerințele de noi produse care apar în cadrul societății civile.

8. Alte observații

8.1. Odată cu acceptarea deplină a faptului că un angajament semnificativ față de cercetare și inovare reprezintă o componentă a tuturor economiilor moderne, nu putem uita că însuși procesul de cercetare trebuie să se bazeze pe o producție strict ecologică, pe o protecție riguroasă a sistemului nostru de valori și pe o protecție temeinică a modelului social european.

8.2. Pentru a transforma în realitate o nouă politică bazată pe cercetare și inovare și pentru a permite sistemului european să-și recâștige competitivitatea în fața altor economii avansate și în fața economiilor emergente, trebuie să ne luăm un angajament strategic și să sporim substanțial resursele umane și economice, pentru a-i permite Europei să atingă un nivel înalt de excelență științifică pe plan global.

8.3. CESE subliniază, de asemenea, că o condiție indispensabilă pentru inovare și competitivitate o reprezintă o educație și o formare profesională adecvate, asigurate de instituțiile de formare de la nivelul școlii primare și până la universități, în scopul de a convinge tinerii să opteze pentru cariere științifice, care ar asigura resurse umane cu un înalt nivel de profesionalism și de motivație, pe baza unor posibilități de formare la cele mai înalte standarde internaționale.

8.4. Comisarul european pentru afaceri economice, Joaquín Almunia, a oferit celor 27 de state membre datele cu privire la „previziunea economică pe termen mediu”, date care au produs o mare îngrijorare. Această previziune confirmă faptul că Europa se confruntă cu o gravă recesiune, cu o scădere medie a PIB-ului

de 1,8 %. În cazul țărilor din zona euro, previziunea nu este cu nimic mai încurajatoare în ceea ce privește țările care au fost întotdeauna în fruntea economiei UE, cum ar fi Germania (– 2,3 %). Irlanda a fost afectată grav de criza financiară (– 5 %), la fel ca și Spania și Italia (– 2 %) și Franța (– 1,8 %). Conform acestei previziuni, scăderea PIB-ului european va avea un efect dezastruos asupra ocupării forței de muncă, ridicând rata șomajului la 8,2 %, echivalentul pierderii a 3,5 milioane de locuri de muncă, și va duce la un deficit bugetar în 12 din cele 27 de state membre, care va depăși pragul de 3 % stabilit prin Tratatul de la Maastricht, cu nivelurile cele mai ridicate în Irlanda (11 %), Spania (6,2 %) și Franța (5,4 %).

8.5. Aceste date făceau referire la luna ianuarie 2009, dar par deja îndepărtate de realitatea actuală. Același comisar a intervenit de mai multe ori, „trăgând un semnal de alarmă cu privire la deteriorarea progresivă și continuă a economiei și cu privire la pierderea în Europa a 6 milioane de locuri de muncă până în 2010.” Într-un discurs ținut la CESE, comisarul Almunia anunță că „luând în considerare cele mai recente date disponibile, previziunile economice din ianuarie trecut trebuie revizuite în sens negativ.”

8.6. Pentru a măsura diferența existentă și distanța față de obiectivul necesar pentru redresarea economică la nivel comunitar, nu trebuie decât să ne uităm la investițiile făcute în Europa și în Statele Unite. SUA au investit în mod consecvent 3 % din PIB în cercetare, în timp ce Uniunea Europeană investește mai puțin de 2 %, unele state membre aflându-se încă mult sub obiectivul de 3 % stabilit prin Strategia de la Lisabona. În noua perioadă de recesiune de astăzi, până și acest obiectiv pare complet insuficient din punct de vedere cantitativ.

8.7. Acest scenariu negativ dovedește cât de mult în urmă este Europa de fapt și care este dimensiunea efortului care trebuie depus pentru a recâștiga un nivel suficient de ridicat de competitivitate într-un context industrial internațional în schimbare rapidă, în principal datorită economiilor emergente.

8.8. Europa ar trebui, de aceea, să știe cum să profite de rezultatele pozitive ale investiției în cunoaștere (cercetare și dezvoltare, educație, formare profesională) în direcția competitivității și, totodată, de creșterea economiilor industrializate, și să facă pași hotărâți în această direcție.

8.9. Diverse rapoarte arată că întreprinderile obțin rezultate mai bune din cercetare dacă își implică angajații, dacă își dezvoltă competențele și organizează locurile de muncă în așa fel încât ideile angajaților să poată fi dezvoltate și transformate într-o politică efectivă a întreprinderii.

8.10. Inovarea bazată pe inițiativa angajaților a îmbunătățit poziția întreprinderilor, le-a scutit pe acestea de cheltuieli importante și le-a sporit competitivitatea. Conceptul trebuie susținut și ar putea fi util atunci când se discută ideea de a munci nu mai mult, ci mai inteligent.

Bruxelles, 14 mai 2009

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Mario SEPI